“Oriunde am trăi, ducem România cu noi”

Îmi amintesc că, în urmă cu ceva vreme, eram în țară, în concediu și mă uitam la un talk-show pe teme de actualitate. Mi-a atras atenția unul dintre invitați, care îmi dădea senzația că a ajuns acolo din greșeală, era elegant, educat, vorbea frumos, nu se enerva, nu ridica niciodată tonul, era echilibrat și extrem de decent, îmi plăcea ceea ce spunea și modul în care își exprima propriile opinii, fără să fie arogant sau ofensiv. În plus, știa să asculte, nu întrerupea niciodată. Pe alocuri mi se părea ușor ingenuu sau chiar utopic, dar visătorii romantici au farmecul lor. Nu știam cine e, iar când am aflat că era Bogdan Stanoevici, mi-am făcut, mai întâi, un *mea culpa*, pentru că nu recunoscusem actorul care m-a făcut și pe mine să visez, prin anii ’80, la fel ca pe multe adolescente cu înclinații romantice (au trecut peste 25 de ani, am scuze pentru că nu l-am recunoscut.) Am aflat, apoi, că s-a întors în România, după 22 de ani trăiți în Franța. M-am simțit, imediat, solidară cu el și cu toate cauzele pe care le susținea.

Nu e ușor să te întorci în România, după atâția ani. Am considerat, mereu, că e foarte greu să pleci, dar că întoarcerea întotdeauna mai complicată, indiferent de motivele care te-au determinat să te întorci. Adaptarea într-o

altă realitate culturală, lingvistică și socială, fără a renunța la propria identitate, e o provocare imensă, însă re-adaptarea la propriul tău spațiu cultural, după o lungă absență, nu e niciodată o experiență simplă, dimpotrivă, e plină de contradicții, de îndoieli, de conflicte interioare, născute din incompatiblitatea inițială cu lumea din jur. Tocmai de accea, dați-mi voie să mă simt solidară cu orice persoană care decide, la un moment dat, să se întoarcă în propria țară și nu se mulțumește să fie doar un spectator. Dimpotrivă, *si da da fare (se pune pe treabă)*, cum ar spune italienii, și, odată numit ministru delegat pentru românii de pretutindeni, începe să bată Europa, stă de vorbă cu reprezentanții comunităților de români, încearcă să înțeleagă dificultățile, mai ales la nivel birocratic, cu care se confruntă, face propuneri, găsește, uneori, soluții. E, fără îndoială, un bun comunicator, citești peste tot în presă despre "isprăvile" sale, despre cum taie lemne cu fierăstrăul la Festivalul Usturoiului din Bistrița, despre cum știe să dănțuiască în șură la Groși. Îl vezi, apoi, în mijlocul copiilor români din Micherechi sau a românilor din Valea Timocului, vorbind despre importanța limbii române. Stârnește, inevitabil, polemici și dezminte cu vehemență, atunci când declarațiile îi sunt răstălmăcite. "Gurile rele" spun că e un bun agent electoral, chiar dacă nu e înrolat politic.

E un personaj interesant, fără îndoială, tocmai de accea m-am gândit că poate ar trebui să-l contactez, doar e ministrul românilor de pretutindeni, deci și al meu. Așadar, i-am trimis un mesaj pe facebook, în care îi spuneam, pur și simplu, cine sunt și ce fac pe blogul meu bilingv, în încercarea de a crea o imagine diversă despre România, în rândul italienilor. Mi-a răspuns imediat și mi-a spus că i se pare o idee excelentă, a fost extrem de disponibil și deschis, nu neg că am fost surprinsă, nu mă așteptam să răspundă, așa încât i-am propus un fel de interviu pe care să-l public pe blog. Așa a început dialog meu sincer și neconvențional cu Bogdan Stanoevici.

L-am întrebat ce ar face dacă ar fi un tânăr strălucitor și ar trăi în România anului 2014, ar pleca sau ar rămâne?

Eu aș rămâne în România, însă este un punct de vedere strict personal. Cred că e limpede și din faptul că am decis să mă întorc acasă. Nu vreau să îi culpabilizez pe cei care pleacă și nici nu vreau să îi transform în eroi pe cei care rămân sau se întorc. Cei care care au plecat o știu deja, iar cei care vor pleca, o vor constata: experiența exilului, chiar și pentru aceia care reușesc profesional și se integrează, nu este sută la sută roz. Pentru români, comunitatea din care vin, cercul de prieteni și, în primul rând, familia sunt extrem de importante. Să reconstruiesti așa ceva la distanță e aproape imposibil, așa că dorul după ele nu se ostoieste niciodată.

Desigur, un tânăr promițător – un cercetător, de exemplu – poate căuta în altă țară un laborator cu dotări de excepție. Un altul poate dori să obțină satisfacții materiale mai mari, deseori nu doar pentru sine, ci pentre a-și susține familia rămasă în țară. Acestea sunt realități, nu putem face abstracție de ele. Însă eu cred că drumul pe care este angajată România va șterge, nu peste mult timp, marile diferențe de ordin economic. Vor fi mai puțini cei care pleacă. Și sper că vom reuși să dezvoltăm o Românie în care cei care au plecat deja să își dorească să revină.

Am vorbit, apoi, despre stereotipuri, despre acele locuri comune cu care suntem judecați sau judecăm, la rândul nostru; despre cum mă simt, uneori, spre exemplu, de două ori discriminată, o dată pentru că sunt româncă, apoi, pentru că locuiesc la Napoli, judecată, în mod stereotipal, atât în Italia, cât și în România. L-am întrebat dacă a fost “victima” unor astfel de judecăți bazate pe locuri comune, ca român, în Franța, ca “francez”, în România.

Suntem cu toții oameni și suntem cu toții subiectivi. E foarte comod să generalizezi, să nu îți iei timpul să cunoști fiecare om în parte și să îi dai șansa să îți demonstreze ce poate cu adevărat. Sigur că m-am găsit și eu în situația de a judeca și de a fi judecat superficial. Însă trebuie să învățam, cu toții, din astfel de experiențe.

Vrem să ne păstrăm profilul românesc, însă trebuie să o facem în contextul european în care trăim, simultan cu acela al unui proces de globalizare care nu mai poate fi frânat. Suntem români și cetățeni ai lumii, oameni liberi, decenți și mândri de ceea ce suntem. Și, nu în ultimul rând, trebuie să ne respectăm pe noi înșine, în sensul cel mai profund. Numai așa vom ajunge să pretindem, fără eforturi artificiale, respectul pe care îl vrem de la cei din jur.

Cât despre întoarcerea mea, vă pot spune că sunt un om energic și optimist – nu vreau să fiu judecat după vorbe, cât mai ales după fapte. Occidentalii au învățat asta de ceva vreme, o vom învață și noi. M-am întâlnit de multe ori în Franța cu oameni modești ca înfățișare, zgarciti cu vorbele, despre care am aflat ulterior că sunt regizori faimoși sau mari producători.

Bogdan Stanoevici e un personaj carismatic, are, în opinia mea, ceea ce francezii numesc “le physique du rôle”, nu doar pe scenă, dar și când stă în mijlocul mulțimii. Mă întreb adesea dacă a fi actor îi dă credibilitate sau, dimpotrivă, îl penalizează.

Mă flatați cu tot ce spuneți. Pentru mine a fi actor nu a însemnat să profit de șansa de a fi "băiat simpatic", ci să îmi ating un vis din copilărie. Iar actoria presupune efort fizic, mental și sufletesc. Înseamnă să îți iei toate resursele și să le pui la dispoziția rolului, a spectatorului. Voi face un joc de cuvinte și voi spune că a fi ministru, ca și a fi actor, înseamnă a fi "public servant", slujitor al publicului.

În privința credibilității, mă voi repetă: să lăsăm acțiunile mele să vorbească pentru mine. Știu că trăim, din păcate, într-o era a tabloidelor, iar actorii sunt – prin prezența lor publică – în atenția mass media. Însă a fi actor înseamnă a fi foarte, foarte om. Și mulți actori sunt angajați în cauze sociale, în campanii umanitare de mare amploare, în România și în întreaga lume. Așa că nu pot decât să fiu mândru că aparțin unei bresle care da dovadă de responsabilitate în viața cetății.

Mi-a plăcut mult atunci când a spus, într-un alt interviu, că ar dori să rămână un "român de pretutindeni". Eu sunt pasionată de poetul portughez Fernando Pessoa și îmi place să cred că sunt un "cetățean al lumii". Îl întreb pe Bogdan Stanoevici dacă e o utopie.

Suntem, fără doar și poate, "cetățeni ai lumii", însă suntem și români, una nu o exclude pe cealaltă. Oriunde am trăi, oricât de largi ar fi orizonturile noastre, ducem România cu noi. Îmi permit să îl citez pe unul dintre marii noștri scriitori, care trăiește la Paris: "Eu locuiesc în limba română , care nu este pentru mine un instrument , ceva pe care pot să o schimb ca pe o cămașă, ci este pielea pe care n-o poți schimba: stai, mori în ea ."

Fără piesa românească, marele mozaic universal nu ar fi complet – ce ar fi lumea fără Brâncuși, fără Eminescu ori Ionesco, fără Enescu sau Cioran? Ar fi o lume mai săracă în spiritualitate, mai îngustă în libertăți, mai cenușie și lipsită de creativitate. Iar lucrul de care avem nevoie acum este să învățam să vedem în noi înșine aceste calități pe care le vede o lume întreagă. Să lucrăm la defectele noastre și să ne atingem potențialul pozitiv, ca oameni și ca români.

Îi spun că am scris de curând pe blog, un articol despre Brâncuși, în italiană, pentru că mi-am dat seama că, în mod inexplicabil, nu e cunoscut suficient în Italia. Am vorbit despre cum a rămas Brâncuși, fundamental, român, până la capăt, despre ceea ce îmi place să numesc "duplicitatea" culturală, lingvistică și afectivă în care trăim noi, cei plecați departe.

Duplicitar nu mă simt, pentru că nu trădez o cultură pentru alta. Sunt un român care a trăit și în Franța. Așadar – ca și dumneavoastră, ca și mulți alții – am trăit sau trăim oriunde în lume, însă rămânem, fundamental, români. Funcționăm în alte culturi, le deprindem și ni le însușim, însă nu ne putem desprinde de moștenirea noastră.

Ca ministru, încurajez și văd din ce în ce mai multe exemple de integrare reușită a unor români de valoare în comunitățile în care trăiesc peste hotare. Văd structurandu-se o adevărată societate civilă românească în alte țări, o societate civilă vie, activă. DPRRP și Ministerul Afacerilor Externe, guvernul

din care fac parte – toate autoritățile române sunt implicate în susținerea unei astfel de societăți civile, care să permită românilor din întreaga lume să își conserve și să își dezvolte identitatea românească, devenind – în același timp – o voce semnificativă și un partener de dialog responsabil pentru autoritățile din țările de reședință. Și, ca să închei cu un compliment pe deplin justificat, blogul dumneavoastră este exemplul perfect că se poate trăi frumos și demn în două culturi.

Aș fi vrut să-l întreb, în final, dacă a visat vreodată să îl joace pe Don Quijote, pe scenă… Sunt sigură că ar fi fost convingător și fascinant…

Mirela Baciu